

Yazar Bilgileri Author(s)

Arş. Gör.

Esra Nur SEZDİ

Samsun Üniversitesi

Hadis

esranur.sezgul@samsun.edu.tr

ORCID: 0000-0002-5135-9203

Künye Bilgisi

*Dünyaya Açılan İslam: Mühtedi Aydınların
Sesleri, Milletlerarası Toplantı.*

Samsun Üniversitesi

Samsun: 29 Nisan 2025.

Anahtar Kelimeler / Keywords

Hadis / Hadith

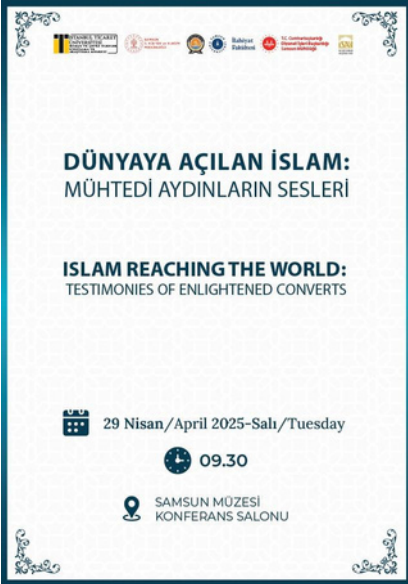
İslam / Islam

Mühtedi / Convert to Islam

İhtida / Conversion to Islam

Sempozyum / Symposium

Sempozyum İncelemesi/ Symposium Review

Makale Tarihleri / History of Article

Geliş Tarihi / Received

26/05/2025

Kabul Tarihi / Accepted

28/06/2025

Atıf / Citation

Sezdi, Esra Nur. “Samsun Üniversitesi, Dünyaya Açılan İslam: Mühtedi Aydınların Sesleri”. *Kitabiyat İlahiyat Araştırmaları İnceleme-Eleştiri Dergisi* 3/1 (Haziran 2025), 227-233.

Samsun Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ve Samsun İl Müftülüğü'nün koordinasyonunda Samsun Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Komşu ve Çevre Ülkeler Uygulama ve Araştırma Merkezi, İslâmi İlimler Araştırma Vakfı (İSAV) ve Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü olmak üzere altı kurumsal paydaşın desteğiyle Samsun şehrinde milletlerarası bir toplantı düzenlendi. Dünyanın farklı ülkelerinde yaşam süren mühtedi aydınları bir araya getiren “Dünyaya Açılan İslâm: Mühtedi Aydınların Sesleri” başlıklı bu toplantı, 29 Nisan 2025 tarihinde Samsun Müzesi konferans salonunda gerçekleştirildi. Mühtedi aydınların deneyimlerinden hareketle, İslâm'ı anlama ve tebliğ etme yöntemlerindeki çeşitliliği ortaya koymayı hedefleyen bu ilmî toplantı, açılış oturumu ve diğer dört oturumla toplamda sekiz konuşmacı ile icra edildi. Bu yazıda da söz konusu ilmî toplantıya dair gözlemlerin aktarılması hedeflenmektedir.

“Dünyaya Açılan İslâm: Mühtedi Aydınların Sesleri” adlı ilmî toplantı 29 Nisan 2025 tarihinde Öğr. Gör. Ali Sait DEMİRBAŞ'ın Kur'ân-ı Kerîm tilaveti ile başladı. Ardından Samsun Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mahmut AYDIN, Tertip Heyeti Başkanı Büyükelçi Prof. Dr. Ahmet KAVAS, T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı Mühtedi Çalışmaları ve Yurtdışı Sosyal İçerikli Din Hizmetleri Daire Başkanı Doç. Dr. Sevde DÜZGÜNER ve Samsun İl Müftüsü Seyfullah ÇAKIR'ın açılış konuşmaları gerçekleştirildi. Prof. Dr. Mahmut AYDIN, konuşmasında doğuştan Müslüman olmanın bir ayrıcalık ve kolaylık olduğunu, ancak bu imkâna sahip olmayan insanların durumunu düşünerek tebliğ görevimizi ne kadar yerine getirdiğimizi

sorgulamamız gerektiğini vurguladı. Özellikle mühtedi aydınların hem geldikleri hem de şu an içinde bulundukları dünyaya vukûfiyetlerinin onları iki dünyayı okuyabilen nadir şahsiyetler kıldığından söz etti. Bununla birlikte, İslâm'ın sadece içine doğularak edinilen bir kimliğin ötesinde mühtedilerin sesleri gibi bilinçli, yaşanılmış ve tercihle taçlanan bir hayat tarzı olması gerektiğini ifade etti. Rektör AYDIN, sözlerine Muhammed ESED'den şu alıntı ile son verdi: "İslâm bana, sadece Allah ile değil, tüm insanlıkla doğru ilişki kurmanın anahtarını verdi."

Ardından Samsun İl Müftüsü Seyfullah ÇAKIR, İslâm'ın bir rahmet dini olarak gönderildiği ve her geçen gün bu dine olan ilginin arttığı ilişkisinden hareketle mühtedilerin de gelecekteki mühtedilere rehber olmasının önemini vurguladı. T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı Mühtedi Çalışmaları ve Yurtdışı Sosyal İçerikli Din Hizmetleri Daire Başkanı Doç. Dr. Sevde DÜZGÜNER ise Müslümanların dünya nüfusunda ikinci sırada yer aldığı ve hızlı bir ilerlemeye sahip olduğu ifadeleri ile sunumuna başladı. Nicel verilerden hareketle Müslümanların ve mühtedilerin sayısının gayr-ı müslim olarak ifade edilen ülkelerde hızlı bir şekilde arttığını vurguladı. Bu bağlamda Diyanet İşleri Başkanlığı'na üç temel mesuliyet düştüğünü ifade etti. Bu mesuliyetleri; İslâm'ın doğru anlaşılması, mühtedilere yönelik özel çalışmalar gerçekleştirilmesi ve Müslüman coğrafyadaki İslâmî kimliğinin korunabilmesine yönelik çalışmalar yapılması olarak vurguladı. Bununla birlikte DÜZGÜNER, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yurt dışındaki çeşitli faaliyetlerinden bahsederek sunumlarını

gerçekleştirdi. Son olarak Université de Bijaia-Algérie’den Dr. Samir Amghar’ın “Batı Toplumlarında İşlâm ve İhtida: Dönüřüm Mantıkları ve Yeniden İşlâmlaşma Hareketleri” konulu sunumu ile açılış konuşmaları sona erdi. Dr. Samir Amghar, konuşmasında 1980 yılından itibaren Fransa’daki eğitimli Müřlûman grupların alt sınıf ve göçmen kökenli gruplar ile etkileşimi sonucu meydana çıkan mühtedi hareketlerinden söz etti. İşlâm’a geçiş sürecinin çoğunlukla kişisel bunalımlar, hayatı sorgulama ya da yeni bir anlam arayışıyla başladığına dikkat çekti.

Birinci oturumun ilk konuşmacısı olan Hamza Roberto Piccardo “Kur’an-ı Kerim’in İtalyancaya Tercümesi ve İtalya’da İşlâm” başlıklı sunumuyla Kur’ân-ı Kerîm’i İtalyancaya çevirme sürecini aktararak hem tercüme tekniklerini hem de İtalya’da İşlâm’ın yayılmasını örnekleriyle anlattı. Buna göre Piccardo, 1976’da Fas’ta ilk Kur’ân çevirisini edinmiş ve 1970’lerin sonundan itibaren kendi başına Ramazan orucu tutmuştur. İtalyanca güvenilir bir Kur’ân meali yokluğunu gidermek amacıyla Hamîdullah’ın (öl. 2002) Fransızca tercümesini esas alıp beş yıl süren kolektif tashih süreciyle 1994’te meali yayımlamıştır. Bugün ise mealin 50 baskısı bulunmakta ve Medine Kral Fahd Kompleksi ile Diyanet İşleri Başkanlığınca da onaylanmıştır. el-Hikme Yayınevi üzerinden usûl, siyer, hadis gibi çeşitli alanlarda onlarca eser neşretmiştir. Ardından oturumun ikinci konuşmacısı olan Thomas (Bilal) Sibille “Günümüz İnsanın İmdadına Yetişen Din İşlâm” başlıklı sunumuyla İşlâm’ın, bireyin anlam arayışına sunduğu katkıdan bahsetti. Bununla birlikte Müşlûman olduktan sonra bir yayınevi ve kitabevi

kurduğu süreci ve burada hem klasik hem de çağdaş yayınlara yer verdiklerini ifade etti. Zira ona göre toplumla daha güçlü bağ kurabilmenin yolu bilgi ve kültür aracılığıyla yapılan hizmetten geçmektedir. Sibille, bu vurgularla sözlerini tamamladı. Her iki sunum da küresel bağlamda İslâm'ın dille kültürle ve bireysel arayışla kurduğu diyalogun mahiyetine odaklanması bakımından oturuma bütünlük kazandırmış oldu.

İkinci oturumda Büyükelçi Prof. Dr. Ahmet Kavas başkanlığındaki oturumda Philippe (Musa) Belfort “Batı’da Müslüman Çocuğun Eğitimi” başlıklı sunumuyla seküler eğitim sistemlerinde Müslüman çocukların kimliğini muhafaza edebilmesini konu edindi ve aile-topluluk iş birliğine dayalı bir eğitim modeli önerdi. Oturumun ikinci konuşmacısı Mark Andrew Bonham ise “İbadet, Dostluk ve Hizmet: Avrupa’da Caminin Rolü” başlıklı sunumuyla Britanya’daki Sheffield Grand Mosque ve Unity Centre gibi camilerin ibadet mekânı kimliğini aşarak eğitim, sosyal hizmet ve kültürel dayanışma ekseninde “sivil merkez” rolüne vurguda bulundu. Oturum, dinî kimlik inşasında kurumsal mekânların toplumsal katılımı bütünlüğünün gerekliliğini ve camilerin sosyal bir yapı olduğu vurgusunu öne çıkardı.

Üçüncü oturumda Michel Joris “Nietzsche ve Tasavvuf: Manevi Benzerlikler” başlıklı sunumuyla gençlik döneminde başlayan felsefi ilgisinin onu İslâm’la nasıl bir araya getirdiğini anlattı. Joris, özellikle Batı’da felsefe öğretiminde Müslüman düşünürlerin göz ardı edilmesini fark etmesiyle araştırmaları başladığını ve bu süreçte Kur’an’ın beşer üstü olduğunu idraki ile de Kur’an’la

tanışarak Müslüman oluş hikayesini ifade etti. Oturumun ikinci konuşmacısı Nourdeen Wildeman “Günümüz Toplumunda Din ve Dünya Dengesi” başlıklı sunumuyla modern kapitalist ve postmodern dünyanın oluşturduğu bireysellik ve kapitalist sisteme karşı İslâm’ın sorumluluk ve topluluk bilinci teklifini ahlaki ve sosyolojik verilerle tartıştı. Böylece oturum; felsefe, tasavvuf ve sosyoloji hattında bireysel ve toplumsal boyutlarıyla dinî tecrübenin çağdaş yöntemler ile ifadesinin günümüzdeki imkânlarını vurguladı.

Dördüncü ve son oturumda Youssef Girard “Şuubiyye’nin Modern İslâmî Kimliğin Oluşumundaki Rolü ve Fonksiyonu: Fransa Örneği” başlıklı sunumuyla Fransa’da Müslüman toplum içinde Arap karşıtı söylemlerin meydana geldiği ve bu söylemde Şuûbiyye hareketinin etkili olduğunu ifade etti. Bununla birlikte Fransız İslâmı gibi bir kavram oluşturularak Müslüman kimliğin dejenere edilmesinin hedeflendiğini belirtti. Oturumun ikinci konuşmacısı olan Grégory Gonty “Günümüz Müslümanlarının Medeniyet Algısı” başlıklı sunumuyla seküler dünyanın insanlarda meydana getirdiği anlam boşluğuna karşı İslâm’ın medeniyet tasavvurunun, insanı bu belirsizlikten koruduğunu ifade etti. Kur’ân’ın ilkelerine sarılmanın kimlik muhafazasındaki belirleyici rolünü vurguladı. İki bildiri, küresel modernite bağlamında İslâmî kimlik ve medeniyet nosyonunun yeniden tanımlanma imkânlarını ortaya koydu.

Oturumların sona ermesiyle kapanış paneli, Tertip Heyeti Başkanı Büyükelçi Prof. Dr. Ahmet KAVAS,

Samsun Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Salih KESGİN, T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı Mühtedi Çalışmaları ve Yurtdışı Sosyal İçerikli Din Hizmetleri Daire Başkanı Doç. Dr. Sevde DÜZGÜNER ve Samsun İl Müftüsü Seyfullah ÇAKIR'ın katılımları ile gerçekleştirildi. Mühtedi aydınların tecrübe paylaşımının İslâm'ın evrensel mesajını dünya dillerinde anlatma sürecine stratejik katkı sunduğu belirlendi. Netice itibariyle yapılan sunumlar, mühtedilerin İslâm ile tanışma ve kabul süreçlerinde dil-kültür ve kimlik etkileşimlerini somut bir aktarımla görünür kılan bir buluşma niteliği taşımıştır. Katılımcıların bireysel tecrübeleri, İslâm'a yönelişin yalnızca bireysel bir tercih olmanın ötesine geçerek, zamanla kolektif bir harekete nasıl evrilebildiğini ortaya koymuştur. Kimilerinin günlük hayatlarında karşılaştıkları basit fakat derin etkilerle kimilerinin ise akademik kimliklerini felsefî sorgulamalarla harmanlarken ulaştıkları hakikat arayışı neticesinde İslâm ile tanışmaları; sempozyumda farklı arka planlardan gelen tecrübeleri yansıtarak, anlamlı bir bütünlük içerisinde ortaya çıkmıştır. Böylece bu sempozyum ile İslâm'ın tarih-ötesi hakikatinin bugüne olan serüveninde nasıl tezahürlerinin olduğu ve bu hakikatin gün geçtikçe çeşitli vesilelerle daha çok kişiye nasıl ulaştığına dair bir ufuk açılmıştır.